

Turrisammal

Vridmossa

Chionoloma tenuirostre (Oxystegus tenuirostris)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Luonnehdinta

Turrisammal on löyhinä tuppaina, laikkuina tai yksittäisinä versoina muiden sammalten joukossa kasvava melko kookas (0,5–2 cm) lehtisammal. Sen lehdet ovat hauraita, katkeilevia ja väriltään tummahkon vihreitä. Kuivina lehdet ovat kähäriä, katkeilevia ja kostealla säällä usein reunoista aaltoilevia. Turrisammal muistuttaa kähärine ja katkeilevine lehtineen kiertosammalia (*Tortella spp.*), mutta toisin kuin kiertosammalet se ei vaadi kasvualustaltaan kalkkia.

Elinympäristö ja levinneisyys

Turrisammal kasvaa varjoisissa ja yleensä kosteissa lehdossa ja rannoilla, rehevissä puronvarsissa ja hakamaiden lepikoissa. Kasvualustana ovat matalat, usein ohuelti karikkepiteiset kivet ja kalliot. Kasvu-paikoille on tyypillistä puustoisuus, korkea ilmankosteus ja ajoittainen valuveti-syys. Turrisammalen esiintymisalue painottuu maan etelä-, keski- ja itäosiin.

Nykytila ja uhkatekijät

Turrisammalta uhkaavat etenkin metsien uudistamis- ja hoitotoimet. Alle neljäsnes turrisammalen nykyisistä kasvupaikoista on suojeltu.

Hoitosuositukset

Turrisammalen kasvupaikka tulisi rajata hakkuiden ulkopuolelle, niin että kostea pienilmasto säilyy. Kasvupaikan vesitalous olisi säilytettävä luonnontilaisena, mm. ojituksia olisi vältettävä. Osa kohteista on metsä-lakikohteita kuten puronvarsia, lehtolaikkuja ja jyrkänkeittä, joiden ominaispiirteiden muuttaminen esimerkiksi hakkuin on kielletty. Osa turrisammalen kasvupaikoista saattaisi olla METSO-ohjelmaan sopivia kohteita (lehdot, pienvesien lähimetsät, puustoiset perinnebiotoopit).

Lähteet

- Hallingbäck, T., Lönnell, N., Weibull, H., von Knorring, P., Korotynska, M., Reisborg, C., Birgersson, M. 2008: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor: Kompaktmossor-kapmossor. Bryophyta: Anoetangium-Orthodontium. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. 504 s.
- Koponen, T. 1994: Lehtisammalten määrittämissopas. – Helsingin yliopiston kasvitieteen laitoksen monisteita 139. Helsinki. 119 s.
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.) 2002. Suomen Sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristö 560. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 354 s. Verkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/40617>

Kuva: Michael Lüth